

110 § Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle kunnallisvalitukseen Vuorimäen osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä

Kaupunginhallitus 19.5.2025 § 110

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy lausunnon lähetettäväksi hallinto-oikeudelle.

Päätös

Hyväksyttiin.

Lausuntoon täydennetään, että Susanna Kartimo-Kröger ei ole osallistunut Savon Energiaholding Oy:n hallintoneuvoston toimintaan.

Susanna Kartimo-Kröger ja Jukka Ryhänen olivat esteellisiä osallisuusjääviyden vuoksi, ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Puheenjohtajana asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan toimi Kari Riihola.

Valmistelu

Kaavoituspäällikkö Sari Niemi p. 040 830 4366

Hallintojohtaja Niina Puumalainen, p. 0400 771 092

Iisalmen kaupunginvaltuuston päätökseen 10.3.2024 § 3 Vuorimäen osayleiskaavan hyväksymisestä on tehty valitus Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeus kehottaa kaupunginhallitusta antamaan lausuntonsa valituksessa esitetyistä vaatimuksista ja perusteluista. Valituksen kaavaan ovat jättäneet yksityishenkilöt.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on antanut jatkoaikaa lausunnon antamiseen 23.5.2025 saakka.

Iisalmen kaupungin lausunto valitukseen ja siinä esitettyihin perusteisiin:

Iisalmen kaupunki esittää, että valitus hylätään.

Vuorimäen osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa tuulivoima-alueen rakentaminen huomioiden alueen luonnon erityispiirteet sekä lieventäen rakentamisen mahdolliset kielteiset vaikutukset ympäristölle. Voimaloiden lisäksi tuulivoima-alue koostuu sisäisestä tieverkostosta, maakaapeleista sekä sähköasemasta. Osayleiskaava on laadittu siten, että siihen perustuen on

mahdollista hakea rakentamislupaa tuulivoimaloille alueidenkäyttölain 77a §:n mukaisesti.

Osayleiskaava laadittiin yhteismenettelynä alueidenkäyttölain/maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti. Yhteismenettelyssä kaavamenettely toimii prosessin runkona ja kaupungin kaavoitusviranomaisen yhteismenettelyn prosessinjohtajana (Iisalmen kaupunki). Hankevastaava laati YVA-suunnitelman ja YVA-selostuksen, mutta kaupunki vastasi alueidenkäyttölain/maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavan laatimisesta sekä siihen liittyvästä vaikutusten arvioinnista ja kaavan hyväksymisestä.

Yhteysviranomaisena ELY-keskus arvioi YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyyden. Lisäksi ELY-keskus otti lausuntomenettelyssä kantaa alueidenkäyttölain mukaisena kunnan alueiden käytön suunnittelua edustavana viranomaisena kaavan selvitysten riittävyyteen.

Siten Vuorimäen osayleiskaava on laadittu yleiskaavan tarkoitus MRL/Alueidenkäyttölaki 35 § ja sisältövaatimukset MRL/Alueidenkäyttölaki 39 § ja 77 b§ huomioiden ja niitä noudattaen.

Esteellisyys päätöksenteossa

Kuntalain (410/2015) 97 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on esteellinen osallistumaan valtuustossa sellaisen asian käsittelyyn, joka koskee häntä henkilökohtaisesti tai hänen läheistään, kuten hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 tai 3 momentissa säädetään. Mikäli valtuutettu toimii muussa kunnan toimielimessä, hänen esteellisyytensä arvioidaan sen toimielimen jäsenen esteellisyyttä koskevien säännösten mukaisesti. Esteellisyys voi syntyä myös tilanteissa, joissa kunnan ja muun oikeushenkilön edut ovat keskenään ristiriidassa, tai kun asian tasapuolinen käsittely edellyttää luottamushenkilön jääväämistä.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2021:69 katsonut, että kaupunginhallituksen jäsen oli esteellinen osallistumaan tuulivoimaosayleiskaavan valmistelua koskevaan kaupungin päätöksentekoon, kun kaavoituksen toteuttamiseen tuli osallistumaan kaupungin kokonaan omistaman energiayhtiön tytäryhtiönä toimiva sähköverkkoyhtiö ja kyseinen kaupunginhallituksen jäsen toimi kaavoituksen valmistelun kanssa samanaikaisesti kyseisen energiayhtiön hallituksen jäsenenä. Tapauksessa oli kyse siitä, että emoyhtiölle aiheutui kaavapäätöksen johdosta taloudellisesti merkittävää hyötyä. Vuorimäen osayleiskaavan olosuhteet poikkeavat

kuitenkin tapauksen KHO 2021:69 olosuhteista, mistä johtuen Vuorimäen osayleiskaavan laatimisen yhteydessä asian käsittelyyn ei voida katsoa osallistuneen esteellisiä henkilöitä.

Savon Voima Oyj:n omistaa kokonaan Savon Energiaholding Oy, jonka omistajia ovat verkkoalueen 20 kuntaa. Iisalmen kaupungin omistusosuus on 7,34 %, joten kaupungin määräysvalta yhtiössä on rajallinen. Savon Energiaholding Oy:n hallintoneuvoston tehtävänä on yhtiöjärjestyksen mukaan valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa, antaa lausuntoja yhtiökokoukselle, valita hallituksen jäsenet sekä antaa ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti merkittävässä asioissa. Hallintoneuvosto ei tee yhtiön liiketoimintaa koskevia päätöksiä.

Itä-Suomen hallinto-oikeudelle toimitetussa valituksessa mainittu kaupunginvaltuutettu Tiina-Liisa Liukkonen on Iisalmen kaupunginvaltuuston jäsen ja toimii Savon Voima Oyj:n hallituksen jäsenenä. Hän ei ole osallistunut Vuorimäen kyseisen kaava-asian valmisteluun tai käsittelyyn muussa toimielimessä, eikä hän ole jäsen Iisalmen kaupunginhallituksessa tai sellaisessa lautakunnassa, joka olisi tehnyt asiassa päätöksiä. Asia ei näin ollen ole koskenut Tiina-Liisa Liukkosta henkilökohtaisesti, eikä hän ole ollut esteellinen käsittelemään asiaa kaupunginvaltuustossa. Ottaen huomioon Iisalmen kaupungin hyvin rajallinen omistus Savon Energiaholding Oy:ssä, omistuksen vähäisyydestä Iisalmen kaupungille aiheutuvan taloudellisen hyödyn pieni määrä sekä edellä mainitut hallintoneuvoston jäsenten (Jukka Ryhänen, Kirsi Niva, Susanna Kartimo-Kröger) tehtävät, myöskään valituksessa mainittujen hallintoneuvoston jäsenten osallistuminen Vuorimäen osayleiskaavan käsittelyyn ja päätöksentekoon ei ole aiheuttanut esteellisyyttä.

Savon Voima Oyj:n 5.1.2024 toimittamassa kaavaa koskevassa lausunnossa esitetyt näkemykset liittyvät teknisiin liityntävaatimuksiin. Lausunnon sisältö ei osoita, että kysymyksessä olisi liiketoiminnallisesti merkittävä tai taloudellisesti suora etu yhtiölle tarkasteltavana olevassa kaava-asiassa.

Vuorimäen osayleiskaavan esteellisyyttä on arvioitu päätöksentekoprosessin aikana, ja luottamushenkilöitä on ohjeistettu esteellisyyssäännösten soveltamisesta lainsäädännön ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Päätöksenteossa on huolehdittu puolueettomuudesta, avoimuudesta ja johdonmukaisuudesta.

Iisalmen kaupungin käsityksen mukaan asiassa ei ole tapahtunut hallintolain eikä kuntalain vastaista menettelyä esteellisyyden osalta.

Kohtuuton haitta asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille sekä tasapuolisuus ja yhdenvertaisuus

Väite siitä, että kaava aiheuttaisi kohtuutonta haittaa asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille sekä, että se ei huomioisi tasapuolisuutta ja yhdenvertaisuutta on perusteeton eikä sitä ole valituksessa perusteltu.

Alueidenkäyttölain mukaisesti kunnan tulee huolehtia maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta. Kunta laatii yleiskaavan ja/tai osayleiskaavoja, joilla kunta ohjaa kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön kehittymistä ja sovittaa erilaisia maankäytön ohjauksen piiriin kuuluvia toimintoja yhteen. Iisalmen kaupunki on laatinut strategisen yleiskaavan, jota käytetään tässä kaavassa lähtötietona ja selvityksenä sekä kunnan tahtotilaa kuvaavana asiakirjana. Aluerakenteen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen muuttaa aina valitsevaa olotilaa. Muutoksia sovitetaan yhteen kaavoituksella.

Alueidenkäyttölain mukaan kunnan kaavoitukselliseen toimivaltaan ja harkintaan kuuluu päättää muun muassa mille alueille kaavoja laaditaan, millä aikataululla kaavoja laaditaan, minkä sisältöisiä laadittavat kaavat ovat ja millaisia käyttötarkoituksia eri alueille osoitetaan. Tätä kunnan laajaa harkintavaltaa kutsutaan vakiintuneesti kunnan kaavoitusmonopoliksi ja kaavoitusmonopoli liittyy läheisesti kunnallisen itsehallinnon toteuttamiseen. Kunnallista kaavoitusmonopolia ja sen merkitystä kuvataan vakiintuneesti toteamalla, että kunta päättää itsehallintonsa nojalla kaavan sisällöstä alueidenkäyttölain rajoissa. Vaikka kaavoituksen osallisille on varattava tilaisuus osallistua kaavan valmisteluun, he eivät voi päättää kaavan sisällöstä, vaan lopullinen päätösvalta kaavan sisällön suhteen on kunnanvaltuustolla.

Tuulivoimarakentamista ohjaavien osayleiskaavojen laadintaa koskevat alueidenkäyttölain 39 §:ssä ja 77 b §:ssä tarkoitetut tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimukset. Mainitut sisältövaatimukset sisältävät edellä mainituin tavoin kunnanvaltuustolle kuuluvaa huomattavaa harkintavaltaa ja erilaisten näkökohtien yhteensovittamista. Tällöin on kiistatonta, että kaikkia yleiskaavan sisältövaatimuksia ei ole aina mahdollista toteuttaa täysimääräisesti. Tuulivoimarakentamista koskevassa oikeuskäytännössä esitetään tältä osin vakiintuneesti, että tuulivoimayleiskaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimarakentaminen kunnanvaltuuston hyväksymän kaavaratkaisun alueella, jolloin tämän tavoitteen toteuttamiseksi on laillista ja hyväksyttävää muuttaa alueiden käyttötarkoituksia. Tällöin on myös mahdollista asettaa maanomistajia eriarvoiseen asemaan, jos ratkaisulle on kaavapäätökseen perustuvat maankäytölliset syyt. Koska tuulivoimarakentamista ohjaavan

osayleiskaavan sisältövaatimuksista on säädetty alueidenkäyttölaissa, Vuorimäen osayleiskaavan lainmukaisuuden arvioinnissa tulevat sovellettavaksi alueidenkäyttölain säännökset, eivät sen sijaan muutoksenhakijoiden viittaamat kuntalain tasapuolista ja yhdenvertaista kohtelua koskevat vaatimukset.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa (alueidenkäyttölaki 39§). Vuorimäen osaleiskaavassa ei ole sovellettu alueidenkäyttölain 43.2 §:n mukaista ehdotonta rakennuskieltoa, joten kaavasta ei myöskään synny alueidenkäyttölain 101 §:n mukaista korvausperustetta kaava-alueella.

Tuulivoimaloiden sijoittaminen Vuorimäen alueelle on selvitetty Ympäristövaikutusten arviointiprosessin kautta (YVA) ja selvitykset on tehty lainsäädäntöä noudattaen. Ympäristövaikutusten arviointiprosessin tulos on, että alueelle on mahdollista sijoittaa tuulivoimaloita ja kohtuutonta haittaa ei synny. Osayleiskaava laaditaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuorimäen osayleiskaavassa on erityisesti haluttu turvata tuulivoimaloiden riittävä etäisyys asutukseen sijoittamalla voimalat 2 km:n päähän vakinaisesta ja vapaa-ajan asutuksesta, vaikka välke- ja melumallinnukset olisivat mahdollistaneet niiden sijoittumisen lähemmäksi asutusta. Tämä etäisyysvaatimus syntyi luottamushenkilöiden tahtotilana turvata lähinnä sijaitsevien asuinkiinteistöjen asumisolosuhteet sekä johtopäätöksenä asukaskyselyn tuloksesta.

Ympäristönsuojeluviranomainen on antanut lausuntonsa kaavaehdotuksesta. Heillä on toimivalta ympäristölupa-asioissa. Laissa eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §:ssä määritellään, milloin toiminta voi aiheuttaa naapuruussuhteisiin liittyvää haittaa.

Vuorimäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja kaavoituksen luontoselvitykset

Vuorimäen tuulivoimahanketta koskevat luontoselvitykset on laadittu siinä laajuudessa ja sillä tarkkuudella kuin vastaavat muut Suomessa toteutetut hankkeet on tehty. YVA-selostuksesta saadussa perustellussa päätelmässä Pohjois-Savon ELY-keskus on todennut: "Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointien suorittamiseen ja arviointiselostuksen laatimiseen. Yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen 3-4 §:ssä säädetyt sisältövaatimukset. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta

perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Kokonaisuutena arvioiden yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus on laadultaan hyvätasoinen. Selostuksessa on kattavasti kuvattu hankkeen ja sen eri vaihtoehtojen ennakoitavissa olevat todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset."

YVA-menettelyn lisäksi Vuorimäen osayleiskaavan vaikutuksia on arvioitu oikeusvaikutteisessa kaavoituksessa alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti. Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaan vaatimuksena tällöin on, että kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä on alueidenkäyttölain 9 § mukaan otettava huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus ja selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Alueidenkäyttölain 9 §:n säännöksiä täsmentävän maankäyttö- ja rakennusasetuksen (859/1999) 1 §:n mukaan alueidenkäyttölain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Asetuksessa edellytetään, että selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset.

Alueidenkäyttölain 9 §:n sanamuoto osoittaa, että velvoite vaikutusten selvittämisestä koskee kaikkea alueidenkäyttölaisissa tarkoitettua kaavoitusta. Koska alueidenkäyttölaki sisältää hierarkkisen ja eri kaavoitustasoille rakentuvan suunnittelujärjestelmän, kaavahanketta varten laadittavien selvitysten ulottuvuus, laaja-alaisuus ja yksityiskohtaisuus vaihtelevat kysymyksessä olevan kaavahankkeen luonteesta ja suunniteltujen toimintojen vaikutusten merkittävydestä johtuen. Selvitysten riittävyyden oikeudellisessa arvioinnissa tulee ottaa myös huomioon, että alueidenkäyttölain 9 §:ssä tarkoitettua selvitysten laatimisvelvollisuutta koskevaa lainkohtaa on muutettu vuonna 2015. Lakimuutoksen tavoitteena oli tuolloin täsmentää ja selkeyttää kysymystä siitä, miten kaavojen laatimiseen liittyvät selvitykset ja vaikutusarviointit tulee kohdentaa. Alueidenkäyttölain 9 §:n muuttamisen tavoitteena oli lisäksi, että selvitykset kohdennettaisiin kaavaratkaisujen kannalta olennaisiin ja merkittäviin asioihin tavalla, joka johtaisi kaavoituksen sujuvoittamiseen ja selvityksiin käytettävien resurssien tehokkaaseen kohdentamiseen.

Tuulivoimayleiskaavan vaikutusten selvittämisen osalta suoritettavien vaikutusarviointien laatimisen tarkoituksena on alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti selvittää, voidaanko laadittavana olevassa kaavassa osoitettu

maankäyttö toteuttaa kaavoituksen kohteena olevalle alueelle, kun asiassa otetaan huomioon tuulivoimayleiskaavan sisällölle alueidenkäyttölain 39 §:ssä ja 77 b §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Tältä osin Iisalmen kaupunki toteaa lähtökohtana selvytyden vuoksi myös, että alueidenkäyttölain mukaan tuulivoimaosayleiskaavan lainmukaisuuden edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei selvitysten mukaan saisi aiheutua lainkaan seurauksia kaava-alueella taikka sen ympäristössä.

Karhun pesimärauha

Väite siitä, että karhujen pesimärauhan häiriintyminen ja menehtymisriski olisi jätetty huomioimatta kaavan laadinnassa on perusteeton.

Yhteysviranomaisen lausunnon ja Luonnonvarakeskuksen antaman lausunnon pohjalta kaavaehdotusvaiheessa käytiin useita työneuvotteluita Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Pohjois-Savon ELY-keskus selvitti karhun talvipesien sijaintia viranomaisen ominaisuudessa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen selvitysten pohjalta ja sen kanssa käydyn vuorovaikutuksen johdosta tehtiin vielä erillinen selvitys karhun elinympäristöhavainnoista yhden suunnitellun voimalan läheisyydessä. Erillinen viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys on lausunnon liitteenä.

Näiden selvitysten perusteella päädyttiin kaavaehdotuksena nähtävillä olleeseen 17 voimalan kaavaehdotukseen seuraavin perustein.

Yhteysviranomainen antoi perustellun päätelmän Vuorimäen osayleiskaavan YVA-selostuksesta. Yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään on annettu seuraava vastine (kaavaehdotuksen liite 16, s 3) : Jatkosuunnitteluun on valittu 17 voimalan vaihtoehto.

Yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän jälkeen Vuorimäen osayleiskaavan vaikutuksia alueella esiintyviin karhuihin on arvioitu 11.3.2025 päivätyssä kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa todetaan tältä osin lähtötietona, että EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) luetellaan yhteisön tärkeänä pitämiä ns. tiukan suojelujärjestelmän lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kiellettyä (LSL 78 §). Kaavaselostuksessa todetaan edelleen, että EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojeltuihin lajeihin kuuluvat suurpedoista ilves, susi ja karhu ja, että Vuorimäen tuulivoima-alueen hankealue sijaitsee kaikkien maamme suurpetojen levinneisyysalueella.

Kaavaselostuksen mukaan Vuorimäen hankealueella on merkitystä karhun elinympäristönä ja levähdysalueena, sillä lajista on pitkäaikaisia havaintoja ja

tietoja sen talvehtimiseen käyttämistä alueista. Hankealueelta on tiedossa kaksi karhun talvehtimiseen käyttämää aluetta, joista toisen on todettu olleen aktiivisessa käytössä useampana vuotena. Ottaen huomioon karhun tiedossa oleva esiintyminen Vuorimäen osayleiskaavan alueella, alueella tehtiin syyskuussa 2024 kahden maastotyöpäivän aikana lisäselvityksiä karhun tunnetuilta talvipesäalueilta mahdollisten vanhojen pesäpaikkojen paikantamiseksi sekä talvehtimiseen soveliaiden ympäristöjen todentamiseksi. Kaavaselostuksessa esitetään tältä osin tuloksena, että jälkihavaintojen perusteella karhun todettiin oleskelevan Vuorimäen tuulivoima-alueella. Kaavaselostuksen mukaan tehdyissä selvityksissä ei kuitenkaan löytynyt pesiä, joita karhu käyttäisi vuodesta toiseen (mm. vanhat muurahaiskeot, onkalot).

Tehtyjen luontoselvitysten perusteella 11.3.2025 päivätyssä kaavaselostuksessa esitetään karhuun kohdistuvien vaikutusarviointien osalta, että Vuorimäen tuulivoimahankkeen merkittävimmät vaikutukset arvioidaan liittyvän tuulivoima-alueen rakentamiseen. Tältä osin kaavaselostuksessa esitetään arviona, että rakentamisesta aiheutuu häirintävaikutusta arvioiduille karhun talvipesäalueille, mutta alueen tiheä puusto ja kumpuileva maasto lieventävät vaikutuksia jonkin verran. Lisäksi talvehtiviin yksilöihin kohdistuvaa häiriötä vältetään ajoittamalla tuulivoima-alueen rakennustyöt kaavamääräyksen mukaisesti talvehtimisajan (syyskuu-toukokuu) ulkopuolelle tiedossa olevien talvipesäalueiden ympäristössä. Tältä osin huomionarvoista on, että kaavaselostuksessa esitetään karhuun kohdistuvien vaikutusarviointien osalta, että tehdyissä selvityksissä tiedossa olevia ja arvioituja karhun talvipesiä on tarkasteltu luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoina, joita koskee hävittämis- ja heikentämiskielto (LSL 78 §).

Yhteenvedona karhuun kohdistuvista vaikutusarvioinneista 11.3.2025 päivätyssä kaavaselostuksessa esitetään, että Itä-Suomi on karhun vakiintuneen kannan aluetta ja alueen karhukanta on elinvoimainen. Kaavaselostuksessa esitetään johtopäätöksenä, että rakentamisen jälkeen tuulivoima-alue palautuu olosuhteiltaan lähelle nykytilaa ja tehtyjen selvitysten mukaan karhun on todettu tottuvan ihmisen aiheuttamaan häiriöön.

Tehtyjen selvitysten ja kaavaratkaisun lainmukaisuuden arvioinnin kannalta asiassa on merkittävää myös, että Vuorimäen kaavaehdotuksesta nähtävilläolonaikana saadun Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon ja ehdotusvaiheen jälkeen pidetyn viranomaisneuvottelun (8.1.2025) perusteella voimala 4 poistettiin. Voimalan 4 poistaminen perustui Pohjois-Savon ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta antamassa lausunnossa sekä käydyssä

viranomaisneuvottelussa esitettyihin näkökohtiin. Hyväksyttävässä kaavassa, jossa on 16 voimalaa ehdotusvaiheen 17 voimalan sijaan, on noudatettu ensisijaisesti varovaisuusperiaatetta karhun osalta. Kaavaehdotukseen on tehty muutoksia (voimalan 4 poisto, tv-alueiden tarkistus kahden voimalan osalta, tekstitarkistuksia kaavamääräyksiin), joita käsiteltiin viranomaisneuvottelussa.

Kaavan laatimisen yhteydessä on tehty riittävät selvitykset karhun elinolosuhteista, erityisesti talvipesien sijainnista, ja vaikutusten arviointia on tarkennettu yhteysviranomaisen huomioiden perusteella. Voimaloiden ja teiden sijoittelulla on pystytty pienentämään karhuun kohdistuvia vaikutuksia. Karhuun kohdistuvien haittojen lieventämiseksi kaavan yleismääräyksiin on myös sisällytetty rakentamisrajoitus tunnetuille talvipesäalueille toukokuun puolivälistä syyskuun loppuun. Lisäksi vaikutuksia on lievennetty poistamalla voimala 4. Karhuun kohdistuvia vaikutuksia ja tehtyjä selvityksiä YVA-selostuksen sivuilla 16, 341-342 sekä 348, sekä kaavaselostuksen sivuilla 136, 139-140, 145-149, ja sen liitteessä 5 sivuilla 104-105. Vuorimäen osayleiskaava perustuu siten karhun suojelun osalta alueidenkäyttölain 9 §:ssä tarkoitettuihin riittäviin selvityksiin, eikä kaavaratkaisu ole sisällöllisesti lainvastainen.

Lepakkoselvitys

Väite siitä, että Vuorimäen tuulivoima-alueen lepakkoselvitykset olisivat riittämättömät ja että Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n toimittamat lisäselvitykset lepakosta olisi jätetty huomioimatta on perusteeton.

YVA-lain mukainen prosessi ja alueidenkäyttölain mukainen prosessi valmisteluvaiheeseen asti ovat edenneet yhteismenettelynä. YVA-prosessi on päättynyt yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään. Kaavassa on hyödynnetty YVA-selostuksen tuloksia. YVA-selostuksesta perusteltu päätelmä on annettu 19.4.2024 (POSELY/3300/2021).

Iisalmen luonnon ystävien yhdistys ry toimitti lepakkoselvityksiä YVA-konsultille elokuussa 2023. Seurantaryhmän kokouksessa marraskuussa 2023 asia kirjattiin pöytäkirjaan ja konsultti lupasi, että selvitykset huomioidaan YVA-selostuksessa. Näitä tuloksia huomioitiin YVA-selostuksessa.

Kaavaehdotusvaiheen nähtävillä pitämisen aikana Iisalmen luonnon ystävien yhdistys ry toi esille lausunnossaan huolen lepakoiden elinolosuhteista. Lausuntoon annetussa 29.1.2025 päivätyssä kaavoittajan vastineessa käytiin läpi kaavoittajan ratkaisu.

Vuorimäen osayleiskaavaan liittyvässä 11.3.2025 päivätyssä kaavaselostuksessa on lepakoihin kohdistuvien vaikutusarviointien osalta todettu, että hankealueen metsät eivät edusta lepakoille erityisen suotuisia elinympäristöjä elinympäristöjen yksipuolisuuden, metsien mäntyvaltaisuuden, kuusimetsien ja korpien vähäisyyden sekä hakkuiden ja soiden ojitusten vuoksi. Kaavaselostuksen mukaan hanketta koskeva lepakkokartoitus on tehty kesällä 2021, minkä lisäksi lepakoihin kohdistuvat vaikutusarvioinnit ovat perustuneet vuonna 2023 saatuihin kansalaishavaintoihin lepakoiden esiintymisestä hankealueella. Lepakoiden esiintyminen hankealueella on esitetty myös kaavaselostuksessa olevassa kartassa.

Kaavaselostuksessa todetaan vaikutusarvioinnin osalta, että Vuorimäen tuulivoima-alueen hankealueella esiintyvää pohjanlepakkoa ei pidetä elinympäristömuutoksille erityisen herkkänä lajina, sillä tiedossa on, että laji ruokailee ihmisen muokkaamissa elinympäristöissä ja jopa hyötyy metsäalueille muodostuvista pienaukoista ja metsäteiden muodostamista käytävistä. Metsätalousalueilla esiintyviin lepakkolajeihin tuulivoima-alueilla on myös yleisesti havaittu olevan vain vähäisiä vaikutuksia. Asiassa on myös merkittävää, että 11.3.2025 päivätyn kaavaselostuksen mukaan Vuorimäen suunniteltujen tuulivoimaloiden rakennuspaikoilla tai niiden läheisyydessä ei havaittu lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvia kolopuita tai muita rakenteita. Hankealueen kautta suuntautuva lepakoiden muutto arvioitiin myös vähäiseksi, eikä muuttaviin lepakoihin siten arvioitu kohdistuvan törmäys- tai estevaikutuksia. Kokonaisuutena Vuorimäen tuulivoimahankkeella on kaavaselostuksen mukaan arvioitu olevan vain vähäisiä vaikutuksia lepakoiden elinolosuhteisiin.

Siten väite, että Vuorimäen kaavoitus perustuu puutteellisiin selvityksiin, on perätön. Kaavassa on tehty monipuolliset luontoselvitykset, myös lepakon osalta. Yhteysviranomaisen lausunto, Pohjois-Savon ELY-keskuksen kaavasta antamat lausunnot ja viranomaisneuvottelun sisältö tukevat johtopäätöstä lepakkoa koskevien selvitysten riittävydestä ja ajantasaisuudesta, eikä viranomaisilla ole ollut huomautettavaa tältä osin. Iisalmen luonnon ystävään yhdistys ry:n elokuussa 2023 toimittamat sellivytysaineistot on huomioitu YVA-selostuksessa osana lepakkoselvityksiä sivuilla 15, 346-347 ja 351, sekä kaavaselostuksessa sivuilla 136-138, 143-144, ja sen liitteessä 5 luonto- ja linnustaselvitys sivuilla 12-18, 97-100.

Kasvillisuusselvitys

Yhteysviranomainen on lausunnossaan todennut, että hankkeesta vastaavalla

on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointien suorittamiseen ja arviointiselostuksen laatimiseen. Yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen 3-4 §:ssä säädetyt sisältövaatimukset. Kasvillisuusselvitys sisältyy YVA-selostukseen. Kasvillisuusselvityksiä ja luonnon arvokohteita on kuvattu YVA-selostuksen sivuilla 12-14, 262-308 ja kaavaselostuksessa sivuilla 112-129 sekä sen liitteessä 5, 5.1 ja 5.2.

Kaavaselostuksessa on kasvillisuusselvityksen osalta todettu, että Vuorimäen tuulivoimahankkeen kasvillisuusvaikutusten tarkastelualue on käsittänyt rajatun tuulivoima-alueen ja ulkoisen sähkönsiirron reittivaihtoehdot sekä niiden välittömän lähiympäristön. Vaikutusarviointi on keskittynyt kaavaselostuksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin sekä suojelullisesti arvokkaaseen lajistoon, joita ovat esimerkiksi direktiivilajit, valtakunnallisesti uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit, alueellisesti uhanalaiset lajit sekä muut huomionarvoiset lajit. Myös uhanalaisten sammal- ja jäkälälajien esiintymät on huomioitu vaikutusarvioinnissa.

Vuorimäen osayleiskaavan 11.3.2025 päivätyssä kaavaselostuksessa on tehtyjen vaikutusarviointien perusteella esitetty, että suunnittelun kohteena olevien alueiden tavanomaisten talousmetsien ja niiden lajiston herkkyyks on arvioitu vähäiseksi. Hankkeen toteuttamisen vaikutukset kohdistuvat tällöin pääasiassa seudullisesti ja valtakunnallisesti hyvin yleisiin metsäluontotyypeihin, joiden edustavuuteen metsätalous on vaikuttanut pitkään. Vuorimäen tuulivoimahankkeen vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen mukaan kokonaisuudessaan vähäisiksi, koska kaikkien hankealueen rakenteiden (voimalat, uudet ja parannettavat tiet, sähköasema) alle jäävän metsämaan pinta-ala on kohtalaisen pieni suhteessa koko rajattuun hankealueeseen. Tehtyjen kasvillisuusselvitysten riittävyyden osalta on lisäksi merkittävää, että kaavaselostuksen mukaan hankealueelle on tehdyissä kasvillisuusselvityksissä todettu sijoittuvan 24 arvokasta kasvillisuus- tai luontotyyppikohdetta. Kyseiset kohteet on rajattu alueen suunnittelussa erityisesti huomioitaviksi, minkä lisäksi tunnistetut arvokohteet sijaitsevat pääosin yli sadan metrin etäisyydellä suunnitelluista voimalapaikoista.

Väite, että Vuorimäen kaavoitus perustuu puutteellisiin selvityksiin, on edellä mainituin perustein perätön. Kaavassa on tehty monipuoliset luontoselvitykset, myös kasvillisuuden osalta. Yhteysviranomaisen lausunto ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kaavasta antamat lausunnot tukevat johtopäätöstä kasvillisuutta koskevien selvitysten riittävyydestä ja ajantasaisuudesta, eikä viranomaisilla ole ollut huomautettavaa tältä osin.

Jokaisenoikeudet

Vuorimäen tuulivoima-alueen ja sähkönsiirtoreitin rakentaminen ei estä alueella liikkumista eikä alueen virkistyskäyttöä. Tuulivoimahankealuetta voidaan käyttää jokaisenoikeuksin. Kaavaselostuksen taulukon 4 mukaisesti 16 voimalan tarvitsemat rakenteet vievät 3,8 % koko kaava-alueen pinta-alasta.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Liitteet

Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausunto- ja asiakirjapyyntö, OYK 27 Vuorimäen osayleiskaava, ei verkkojulkinen